

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки і підприємництва

Кваліфікаційна робота

на правах рукопису

КРИЛОВА ЮЛІЯ ІГОРІВНА

УДК: 332.132

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА**

051 Економіка

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ Ю.І. Крилова

Керівник роботи

Зінчук Тетяна Олексіївна

доктор економічних наук, професор,

завідувачка кафедри міжнародних економічних

відносин та європейської інтеграції

Висновок кафедри економіки і підприємництва за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри економіки і підприємництва № __ від «__» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри економіки і підприємництва

д.екон.н., професор

В.І. Ткачук

(підпис)

«__» _____ 2020 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувачка вищої освіти Крилова Юлія Ігорівна захистила

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Крилова Ю.І. Економічна безпека підприємства. Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 – Економіка. Поліський національний університет, Житомир, 2021.

Роботу присвячено комплексному та всебічному дослідженню економічної безпеки підприємства як запоруки його стабільного та ефективного функціонування. Проаналізовано основні підходи до визначення поняття «економічна безпека» та методи оцінки стану забезпечення економічної безпеки підприємств. Охарактеризовано елементи системи забезпечення економічної безпеки та потенційні загрози.

У роботі окреслено особливості діяльності ПрАТ «КПМГ Аудит» на ринку консалтингових послуг та здійснено оцінку фінансових параметрів діяльності підприємства за ключовими показниками плану економічної безпеки з метою виявлення рівня забезпечення економічної безпеки ПрАТ «КПМГ Аудит». Сформульовані рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення системи економічної безпеки та підвищення її ефективності на підприємстві ПрАТ «КПМГ-Аудит».

Ключові слова: *економічна безпека, підприємство, економічна загроза, фінансова стійкість, ефективність функціонування, корпоративні ресурси, стратегія.*

ANNOTATION

Krylova Y. I. Economic security of the enterprise. Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a master's degree in 051 Economics. Polissya National University, Zhytomyr, 2021.

The work is devoted to a comprehensive and comprehensive study of the economic security of the enterprise as a guarantee of its stable and efficient functioning. The main approaches to the definition of "economic security" and methods for assessing the state of economic security of enterprises are analyzed. Elements of the system of economic security and potential threats are characterized.

The paper outlines the features of "KPMG Audit" in the market of consulting services and assesses the financial parameters of the enterprise on key indicators of the economic security plan to identify the level of economic security of "KPMG Audit". Recommendations and proposals for improving the economic security system and increasing its efficiency at the enterprise of "KPMG-Audit" are formulated.

Keywords: economic security, enterprise, economic threat, financial stability, efficiency of functioning, corporate resources, strategy.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	10
1.1. Економічна безпека: сутність та значення.....	10
1.2. Загальна характеристика елементів системи економічної безпеки підприємства.....	15
1.3. Механізм, методи оцінки економічної безпеки підприємства.....	19
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.....	27
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПрАТ «КПМГ Аудит».....	28
2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «КПМГ Аудит» на ринку консалтингових послуг.....	28
2.2. Оцінка фінансових параметрів діяльності підприємства за ключовими показниками плану економічної безпеки.....	33
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.....	37
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПрАТ «КПМГ Аудит»...	38
3.1. Детермінанти економічної безпеки ПрАТ «КПМГ Аудит».....	38
3.2. Розробка стратегії економічної безпеки ПрАТ «КПМГ Аудит».....	43
ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ.....	47
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах розвитку продуктивних сил та виробничих відносин головною метою діяльності підприємства є здобуття та збереження конкурентних переваг з орієнтацією на довгострокову перспективу, що забезпечить достатньо високий рівень прибутку та стабільне зростання.

За таких умов суб'єкти підприємництва, комерційної, банківської та іншої економічної діяльності потребують не лише забезпечення ефективної системи управління, а й розробки та впровадження різноманітних методів визначення ризиків для проведення аналітичної оцінки стану справ, моніторингу показників економічної безпеки підприємств з метою визначення реальних індикаторів кризового стану та зниження їх негативного впливу. Зменшення матеріальних, економічних і соціальних збитків є основним завданням системи економічної безпеки. Виходячи з цього, проблема розробки сигнальної системи для попередження загрози набуває особливої актуальності для України.

Враховуючи нові виклики, які виникають в процесі господарювання консалтингових підприємств, актуальним є побудова та впровадження в діяльність підприємства сигнальної системи попередження загроз економічній безпеці. З метою прийняття фахівцями підприємства вдалих управлінських рішень слід виокремити складову оцінювання рівня економічної безпеки як важливу передумову успішного майбутнього компанії на ринку. Під впливом постійних змін ринкових умов господарювання, проблематичним є підбір теоретико-методичних підходів, що будуть використовуватися у процесі управління економічною безпекою підприємства. Часто параметри, які отримують під час оцінювання рівня економічної безпеки підприємства не відображають повною мірою усі важливі аспекти діяльності. Цей факт, а також те, що проблемі розробки системи економічної безпеки консалтингового підприємства, не приділяли великої уваги науковці останнім часом, додає

роботі наукової новизни.

Теоретичною основою даної роботи виступають обґрунтовані положення та висновки, сформульовані у фундаментальних працях відомих класиків-представників економічної наукової думки, зокрема Леонтьєва В., Мілля Дж. Ст., Оліна Б., Рікардо Д., Самуельсона П., Сміта А., Столпера В., Торренса Р., Хекшера Е. та ін. Окремі аспекти процесу визначення економічної ефективності системи економічної безпеки підприємства, її кількісного виміру та якісного покращення розглядаються у роботах таких вітчизняних та закордонних учених як Базилевича В. Д., Байдала Н. М., Ващенко Н., Грیشнової О. А., Козака Ю. Г., Кузьоми О. Ю., Маталки С. М., Нагачевської Т. В., Покропивного С. Ф., Кримчук О. В. та інших. Проте, незважаючи на тривалий період вивчення даної проблематики та ґрунтовний науковий доробок, певне коло теоретичних та практичних питань і досі залишаються невисвітленими.

Мета цієї роботи полягає у здійсненні теоретичних узагальнень та розробці практичних рекомендацій щодо розробки ефективної системи економічної безпеки ПрАТ «КПМГ Аудит» у сучасних умовах господарювання.

Відповідно до визначеної мети в роботі поставлено та вирішено наступні **завдання:**

- розкрити сутність поняття «економічна безпека підприємства» та його зміст;
- проаналізувати методи оцінки економічної безпеки підприємства;
- надати загальну характеристику елементів системи економічної безпеки підприємства;
- представити особливості діяльності ПрАТ «КПМГ Аудит» на ринку консалтингових послуг;
- оцінити фінансові параметри діяльності підприємства за ключовими показниками плану економічної безпеки;
- розробити рекомендації щодо удосконалення системи економічної

безпеки та підвищення її ефективності на підприємстві ПрАТ «КПМГ-Аудит».

Об'єкт дослідження – економічна безпека підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні аспекти формування системи забезпечення економічної безпеки підприємства ПрАТ «КПМГ-Аудит».

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети й вирішення поставлених завдань у роботі було використано систему загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: методи аналізу і синтезу, логічного узагальнення, систематизації та конкретизації, графоаналітичний і порівняльний методи; системний підхід; методи формалізації, порівняння та групування, екстраполяції, статистичного аналізу та економіко-математичного моделювання.

Елементи наукової новизни полягають у вдосконаленні механізмів забезпечення економічної безпеки підприємства.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати та висновки, отримані в ході проведеного дослідження, були предметом обговорення на засіданні кафедри економіки і підприємництва Поліського національного університету та науково-практичних-конференціях: Міжнародна науково-практична конференція «Економіка, облік, фінанси та право в умовах глобалізації (Полтава, 8 лютого 2021р); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні виклики та аспекти інноваційного розвитку економічної науки і практики» (м. Київ, 24 лютого 2021 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Економіка, облік, фінанси та право в умовах глобалізації (Полтава, 27 лютого 2021р);

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що прикладний аналіз та обґрунтовані теоретичні положення, викладені у роботі, доведені до рівня рекомендацій і можуть бути реалізовані суб'єктами господарювання.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменування) та додатків. Загальний обсяг роботи 54 сторінок.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна безпека: сутність та значення

За умов динамічного розвитку зовнішнього середовища та нестабільного стану національної економіки, перед суб'єктами підприємницької діяльності постає потреба швидко й ефективно реагувати на виклики сьогодення та вміння уникати й нейтралізувати численні загрози економічній безпеці, враховуючи чинники невизначеності та нестійкості економічного середовища.

Економічна безпека підприємства характеризується подвійним типом розвитку: на перший погляд, вона здатна «самостійно забезпечувати можливість власного функціонування, водночас – є частиною економічної безпеки системи регіону, держави, оскільки ґрунтується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалах» [44]. Важливий вплив на забезпечення економічної безпеки підприємства мають нормативно-правова база їх діяльності, рівень оподаткування, наявність доступу до світових ринків збуту, інвестиційна привабливість регіону їх розташування та держави в цілому. Саме завдяки багаторівневій концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів існує можливість підприємствам передбачати і прогнозувати потенційні зовнішні загрози.

Своїми історичними витокami поняття «економічна безпека» завдячує науковій думці Заходу, вперше воно почало застосовуватися у зв'язку зі посиленням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що стало причиною руйнування традиційних взаємозв'язків між постачальниками і споживачами ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам. Однак, відтоді поняття «економічної безпеки» зазнало багато змін, обумовлених змінами умов зовнішнього середовища та підходів до процесу здійснення управлінської діяльності [9].

На думку Прохорова В.В. сутність економічної безпеки полягає в

«забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Останнім часом спостерігається відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі» [38, с.87].

На мікрорівні економічна безпека проявляється в забезпеченні стабільної та ефективної діяльності підприємства, недопущенні витоку інформації, попередженні потенційних ризиків.

Економічну безпеку підприємства можна розглядати, акцентуючи увагу на різних аспектах, які лягли в основу її визначення, зокрема, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз, а також здатність пристосовуватися до нових умов, попереджуючи можливість негативного впливу на його діяльність [44];
- стан всіх ресурсів підприємства, при якому можливе найбільш ефективне та раціональне їх використання для забезпечення стабільного функціонування і динамічного розвитку, здатність запобігати або швидко знешкоджувати різні внутрішні та зовнішні загрози;
- «міра гармонізації в часі й просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів навколишнього середовища, які діють поза межами підприємства» [25];
- комплекс різноманітних методів та заходів, спрямованих на усунення негативних впливів ринкових процесів та створення умов для ефективного функціонування суб'єктів господарської діяльності відповідно до їхніх цілей та завдань;
- «стан соціально-технічної системи підприємства, що дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей адміністративного персоналу, а також структурної організації та зв'язків менеджменту» [2, с.76].

Систему економічної безпеки підприємства наведено на рис. 1.1.

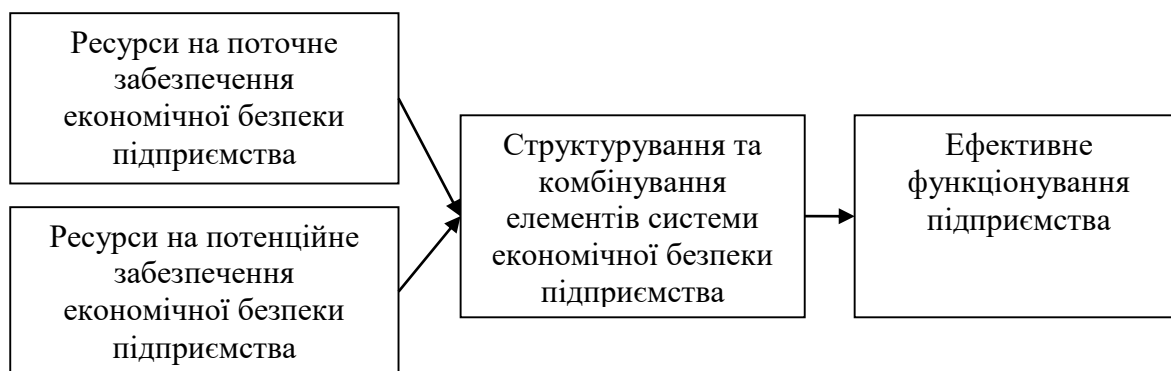

Рис. 1.1. Система економічної безпеки підприємства

Джерело: [17]

Управління економічною безпекою здійснюється з метою забезпечення максимально ефективного функціонування, економічного та раціонального використання ресурсів, продуктивної роботи операційної системи, сприяння забезпеченню високого рівня кваліфікації персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку [44].

Основні функціональні цілі економічної безпеки наведено на рис. 1.2.

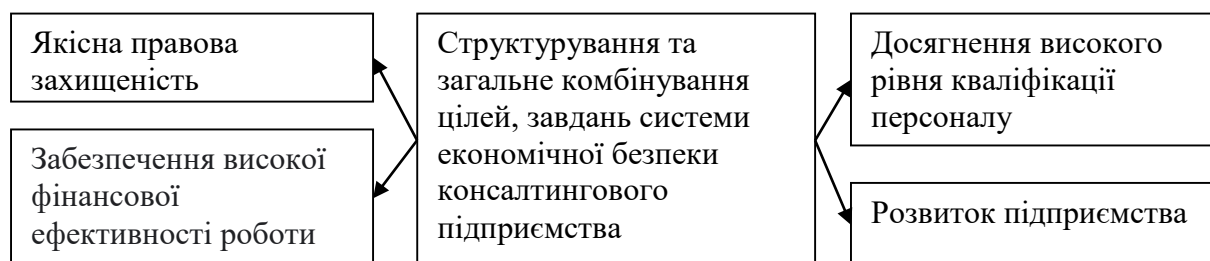

Рис. 1.2. Функціональні цілі економічної безпеки підприємства

Джерело: [15]

У свою чергу системотворчі елементи та загальна схема організації економічної безпеки обумовлені її цілями та відображені на рис. 1.3.

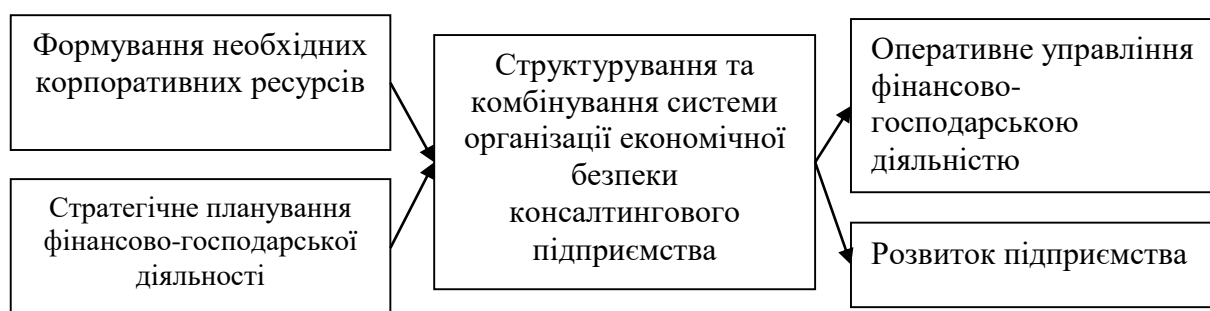

Рис. 1.3. Система організації економічної безпеки підприємства

Джерело: [13]

За умов здійснення зазначених дій (заходів) в належному обсязі можна досягти високого рівня економічної безпеки підприємства.

Систему економічної безпеки підприємства становлять такі складові: 1) інтелектуальна і кадрова; 2) інформаційна; 3) фінансова; 4) політико-правова; 5) екологічна; 6) силова.

Для аналітичного оцінювання кожного елемента слід визначити увесь діапазон можливих загроз (ризиків), ймовірність їх настання та наслідки впливу. Класифікація загроз безпеці підприємства за джерелом походження передбачає їх поділ на внутрішні (порушення встановленого режиму захисту інформації) та зовнішні (наприклад, робота спеціальних служб іноземних держав, служб безпеки, протиправна діяльність організованих злочинних формувань).

Класифікація ризиків економічної безпеки суб'єкта господарювання наведена у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

За сферами виявлення	За формами інвестування	За джерелами
<ul style="list-style-type: none"> – економічні (зміни економічних факторів у ході реалізації інвестиційного проєкту); – політичні (зміна інвестиційної політики держави, законодавчі обмеження інвестиційної діяльності); – соціальні (страйки, здійснення під тиском робітників незапланованих соціальних програм); – екологічні (екологічні катастрофи і стихійні лиха); – інші (рекет, 	<ul style="list-style-type: none"> – ризики реального інвестування (помилковий вибір місцезнаходження об'єкта будівництва, порушення графіків поставок необхідних матеріалів за проєктами, суттєве зростання цін на інвестиційні товари, неправильний вибір підрядників); – ризики фінансового інвестування (непродуманий вибір фінансових інструментів, фінансові труднощі чи 	<ul style="list-style-type: none"> – системний ризик – зміна стадій економічного розвитку країни чи циклів співвідношення попиту і пропозиції на інвестиційному ринку та інші аналогічні фактори, на які інвестор не може вплинути; – несистемний ризик – притаманний конкретному об'єкту інвестування чи діяльності конкретною інвестора, пов'язаний з некваліфікованим менеджментом проєкту, посиленням конкуренції на певному

крадіжка нечесність партнерів).	майна, емітентів тощо).	банкрутство окремих емітентів тощо).	сегменті інвестиційного ринку тощо.
------------------------------------	----------------------------	---	--

Джерело: складено автором на підставі [50, с.45].

Безумовно найважливішим серед сукупності якісних і кількісних показників економічної безпеки підприємства є рівень економічної безпеки.

Черниш О.В., Тарасенко І. О. визначають рівень економічної безпеки підприємства як «оцінка стану використання корпоративних ресурсів за критеріями рівня економічної безпеки підприємства. Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і фахівці будуть здатні уникнути можливих погроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища» [51].

На рівень економічної безпеки підприємства здійснюють вплив різноманітні чинники, які мають свою специфіку в кожній галузі виробництва. Однак, існують й загальні типові чинники, як от: безпосередні чинники виробництва; попит на продукцію, рівень її конкурентоспроможності на ринку; надійність постачальників матеріально-сировинних ресурсів, що слугує гарантією ведення прозорої цінової політики на сировину, матеріали й обладнання; зовнішня конкуренція на продукцію, що експортується (відповідність продукції міжнародним стандартам); надійний захист комерційної таємниці (технічне переоснащення охоронних систем, захист від поширення компрометуючої або недостовірної інформації про фірму чи її працівників), компетентність і професіоналізм адміністрації підприємства [44].

Безпосередні чинники виробництва – це основні чинники, які здійснюють безпосередній вплив на функціонування виробництва. Насамперед, це розташування підприємства (місцезнаходження); наявність природних ресурсів, їх якість, доступність та умови розміщення на цій території; наявність трудових ресурсів, рівень їх професійної підготовки та здатність вирішувати виробничі проблеми та ін.

Високий рівень кваліфікації керівництва та професійної команди

менеджерів підприємства слугують чи не найважливішими передумовами забезпечення належного рівня економічної безпеки. При цьому варто приділити увагу системі підготовки і навчання кадрів; створенню для кадрів відповідних виробничих і соціальних умов [41].

У сучасних умовах нестабільності функціонування національної економіки для вітчизняних підприємств актуалізуються питання щодо способів забезпечення економічної та інвестиційної безпеки підприємства, вибору необхідних критеріїв та показників для оцінювання ризиків та загроз й механізмів управління ними.

Таким чином, основні положення забезпечення економічної безпеки підприємства мають базуватися на комплексному моніторингу та ідентифікації загроз, професійному управлінні та своєчасному прийнятті управлінських рішень. Отже, для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно формувати відповідні програмно-цільові заходи, які становитимуть певну стратегію, що ґрунтуватиметься на: характеристиці ендогенних і екзогенних загроз; визначенні і моніторингу чинників, що здійснюють негативний вплив на стійкість його соціально-економічного стану; визначенні критеріїв і параметрів показників, що характеризують інтереси підприємства; напрямках діяльності підприємства відносно реалізації стратегії.

1.2. Загальна характеристика елементів системи економічної безпеки підприємства

Система безпеки підприємства являє собою сукупність взаємопов'язаних і корелюючих елементів, що покликані сприяти забезпеченню високого рівня економічної безпеки та досягненню цілей суб'єктів господарської діяльності.

Система безпеки підприємства базується на певних основоположних засадах (принципах), основними з яких є: комплексність або системність; пріоритет заходів запобігання (своєчасність); безперервність; законність;

плановість (послідовність); економічність; об'єднання дії всіх суб'єктів (учасників цього процесу); поєднання гласності й конфіденційності; компетентність (професіоналізм).

Основними напрямками організації економічної безпеки підприємства за окремими її складовими є:

1. Фінансова складова, що є основною будь-якої економічної системи, спрямована на регулювання питань фінансово-економічного стану підприємства, стійкості до банкрутства, визначення параметрів платоспроможності. Оцінювання рівня забезпечення фінансової складової економічної безпеки відбувається на основі бухгалтерської звітності [11].

Важливою передумовою охорони фінансової складової економічної безпеки є комплексне «планування та оперативна реалізація запланованих заходів у процесі здійснення господарської діяльності з точки зору підвищення поточної рентабельності підприємства, а також розвитку його економічного зростання, контроль за такою діяльністю» [20].

2. Інтелектуальна й кадрова складова полягає у необхідності організувати ефективну систему підбору, найму, навчання й мотивації праці, включаючи грошові, творчі й морально-етичні стимули, престижність професії, почуття соціальної захищеності працівників фірми і їх забезпеченість соціальними благами, оскільки належний рівень економічної безпеки значним чином залежить від складу кадрів, їхнього інтелекту та професіоналізму.

Серед основних тенденцій, які справляють негативний вплив на економічну безпеку підприємства виокремлюють «недостатню кваліфікацію працівників тих чи інших структурних підрозділів, їхнє небажання або нездатність приносити максимальну користь своїй фірмі» [12].

Деякі дослідники не виділяють кадрову складову як окремий елемент економічної безпеки, наголошуючи на тому, що персонал бере участь у забезпеченні кожної зі її складових. Однак, виділення кадрової безпеки насамперед передбачає роботу з персоналом, націлену на попередження й

усунення загроз, що походять від нього.

3. Процес охорони техніко-технологічної складової економічної безпеки, як правило, передбачає оптимізацію витрат ресурсів шляхом вдосконалення застосовуваної технології з метою забезпечення оптимальної продуктивності виробничих процесів.

Технологічна складова характеризує технологічний потенціал і ступінь його захищеності. До основних негативних впливів відносять: дії, спрямовані на підрив технологічного потенціалу організації; порушення технологічної дисципліни; моральне старіння технологій, що використовуються у виробничих процесах. Протидією вищеперерахованим проблемам повинна займатися технологічна служба (контроль технологічної дисципліни, вдосконалення існуючих і розробка нових технологій тощо) [10].

Оцінка рівня техніко-технологічної безпеки включає показники прогресивності технологій продукції (серед підприємств, що працюють на конкретному ринку); а також рівень технологічного потенціалу, як частка винаходів у загальній кількості нових технічних та технологічних рішень, що використовуються у виробничому процесі.

4. Політико-правова складова включає всебічне організаційно-правове забезпечення діяльності підприємства; юридично грамотну роботу з контрагентами й органами державної і муніципальної влади; вирішення поточних правових питань; ведення судових і арбітражних розглядів, консультативно-правове навчання персоналу, ведення патентного фонду організації, цензура публікацій). Ці завдання покладаються на юридичну службу.

Загрози економічній безпеці, що мають політико-правовий характер включають: внутрішні негативні дії (помилки у підборі персоналу та низька кваліфікація працівників юридичної служби відповідного суб'єкта господарювання; недостатня правова захищеність інтересів організації в договірній та іншій діловій документації; порушення юридичних прав організації та його працівників; розголошення комерційно важливих

відомостей; недостатнє фінансування юридичного супроводу підприємницької або іншої діяльності); зовнішні негативні дії; форс-мажорні обставини [32].

5. Інформаційна складова – передбачає забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності підприємства, включаючи в себе не лише захист власної, у тому числі конфіденційної, інформації, а й здійснення комерційно-ділової розвідки, інформаційно-аналітичну роботу з зовнішніми і внутрішніми суб'єктами. Рівень цієї складової економічної безпеки визначається часткою неповної, неточної, недостовірної або суперечливої інформації використаної в процесі прийняття управлінських рішень [10].

До функцій інформаційно-аналітичної служби належать: а) збирання та аналіз всіх видів інформації, що має відношення до діяльності підприємства, обробка і систематизація одержаної інформації; б) прогнозування тенденцій розвитку; в) оцінювання рівня економічної безпеки та розробка рекомендацій та пропозицій щодо його підвищення на конкретному суб'єкті підприємницької діяльності.

Захист інформаційного середовища підприємства традиційно охоплює заходи для захисту від промислового шпіонажу, проведення необхідних запобіжних дій з метою припинення таких спроб; технічний захист від несанкціонованого доступу до закритої (таємної) інформації [9].

6. Екологічна складова зводиться до дотримання національних (міжнародних) екологічних норм та екологічних параметрів продукції, що виготовляється.

Негативні впливи на економічну безпеку, які стосуються цієї складової: загроза здоров'ю працівників організації; високий рівень екологічних штрафів та платежів, що загрожують втратою прибутку; зниження конкурентоспроможності організації та виробленої продукції; підрив іміджу організації. При цьому індикаторами екологічної безпеки є не лише установлені законодавством нормативи гранично допустимої концентрації шкідливих речовин, а й аналіз ефективності заходів для забезпечення цієї

складової безпеки [12].

7. Силова складова організації економічної безпеки включає забезпечення схоронності майна і фізичної безпеки співробітників підприємства, протидію криміногенним факторам, взаємодію з правоохоронними та іншими державними органами.

Причинами негативного впливу на рівень силової складової економічної безпеки є : нездатність підприємств-конкурентів досягти переваг коректними методами ринкового характеру (промислове шпигунство); кримінальні мотиви одержання доходів через шантаж, шахрайство або крадіжки; некомерційні мотиви особистого спрямування посягань на життя та здоров'я керівників працівників підприємства (організації) або майно фірми (компанії) [10].

Таким чином, всі складові системи економічної безпеки мають важливе значення для належного рівня її забезпечення, та повинні бути враховані при розробці комплексної програми захисту економічної безпеки підприємства.

1.3. Механізм, методи оцінки економічної безпеки підприємства

Забезпечення успішного розвитку підприємств та збільшення їх економічних вигод вимагає здійснення постійного моніторингу за результатами діяльності. У цьому аспекті зростає роль діагностики як передумови формування висновків та розробки стратегічних програм підприємства. Результати діагностики служать базою для виявлення чинників впливу на показники діяльності підприємства та прийняття управлінських рішень [3].

За допомогою діагностики існує можливість виявлення симптомів кризи та розробки напрямів її подолання. Одним із вагомих напрямів проведення діагностики підприємства є ефективність діяльності, оскільки показники, що покладені в її основу дозволяють виявити настільки доцільно використовуються ресурси підприємства та показують співвідношення

фінансових результатів із затратами на їх отримання.

Механізм забезпечення економічної безпеки – це «сукупність засобів, а також система організації їх використання і контролю, які дозволяють досягти найвищого рівня безпеки. Загальний механізм забезпечення економічної безпеки включає в себе стратегічне планування, оперативне оцінювання, коригування системи економічної безпеки» [36].

На нашу думку, варто виділити наступні підходи щодо оцінювання економічної безпеки підприємства: «індикаторний метод, методи математичного моделювання, методи оцінки економічної безпеки за показниками прибутку та чистого доходу, методи формування інтегрального показника за видами діяльності підприємства та за ресурсно-функціональним підходом» [36,с.13].

Сутність індикаторного методу кількісної оцінки економічної безпеки підприємства полягає у «визначенні певного переліку показників, що характеризують усі аспекти діяльності підприємства, та у порівнянні їх із певними граничними значеннями – індикаторами економічної безпеки підприємства. Тобто сутність методу полягає в порівнянні фактичних і необхідних значень ключових показників діяльності підприємства» [6, с.43].

Проте головним недоліком в реалізації такого підходу є суттєва залежність достовірності отриманих результатів від вірності чи повноти визначення переліку показників, точності визначення бази порівняння – індикаторів і значна трудомісткість реалізації цього методу та прийняття управлінського рішення за отриманими результатами.

Метод оцінки економічної безпеки підприємства на основі показників прибутку та чистого доходу є досить розповсюдженим серед дослідників, які проводять певну паралель між економічною та фінансовою безпекою на підприємстві. «Головною тезою такого підходу є твердження, що підприємство знаходиться в стані економічної безпеки тоді, коли отриманих ним доходів (прибутку) вистачає для досягнення стану самоокупності та надалі стану самофінансування» [1, с.78].

Розглянемо підхід до оцінки економічної безпеки підприємства на основі показників його чистого доходу. Головною ідеєю формування цієї методики оцінки економічної безпеки підприємства є порівняння розміру чистих операційних доходу та витрат підприємства, стосовно яких визначається своєрідна точка рівноваги, до досягнення якої підприємство перебуває в стані економічної небезпеки та потребує проведення антикризової політики, націленої на виведення підприємства з вказаного стану. Рівень економічної безпеки після досягнення точки рівноваги оцінюється за допомогою коефіцієнтів [2]. На першому перехідному рівні до економічної безпеки доходів підприємства повинно вистачати для покриття всіх витрат та формування коштів обов'язкового резерву. На другому перехідному рівні до економічної безпеки доходів підприємства додатково повинно вистачати на сплату дивідендів і покриття амортизації.

Однак, аналізуючи зміст обох останніх підходів, можна побачити спільні думки: обов'язковою умовою досягнення суб'єктом господарювання стану економічної безпеки є одержання ним прибутку, якого повинно вистачати для забезпечення процесу простого відтворення з урахуванням фактора інфляції, що призводить до нерівності розмірів накопиченої амортизації та дійсної вартості придбання об'єктів основних засобів. У цьому разі рівень економічної безпеки підприємства визначає ступінь перевищення прибутку фірми (організації) над розміром коштів, необхідних для покриття інфляції.

Розглянемо низку методик оцінки економічної безпеки підприємства, які базуються на основі визначення певного інтегрального показника. Серед таких є запропонована С. В. Капітулою методика, у якій інтегральний показник може бути сформований на базі значень окремих показників економічної безпеки за кожним видом діяльності підприємства [4, с.76]. Запропонована науковцем методика оцінки рівня економічної безпеки підприємства на базі показників безпеки основних видів його діяльності є доволі масштабною, але водночас характеризує діяльність підприємства з більшості сторін та є зручною для використання. На наш погляд, ця методика є однією з вдалих спроб адаптації

положень ресурсно-функціонального підходу до практичних умов використання в межах підприємства [4].

Найбільш поширеним є ресурсно-функціональний підхід до формування методики оцінки рівня економічної безпеки підприємства, якого дотримується переважна більшість дослідників [3]. Відповідно до цього підходу передбачається визначення інтегрального показника, що містить у собі оцінки економічної безпеки суб'єкта господарювання за кожною із вищеперерахованих складових з урахуванням їх вагомості. Однак така всеосяжність одночасно є й недоліком цієї методики через надмірну кількість показників, що можуть дублювати один одного чи бути взаємопов'язаними [34]. Таким чином, пристосована до практичної реалізації, ефективна методика оцінки економічної безпеки за ресурсно-функціональним підходом, повинна: визначити чіткий, достатньо невеликий перелік показників оцінки кожної складової, виключаючи дублювання показників, а також враховувати галузеву специфіку діяльності підприємства (організації), що може значною мірою скорегувати перелік складових економічної безпеки.

Розглянуті методики оцінювання рівня економічної безпеки підприємства мають як свої переваги, так і недоліки й обмеження у використанні. Однак можна відзначити загальну думку серед науковців стосовно того, що економічна безпека підприємства є комплексним явищем і формується під впливом великої кількості чинників, які повинні бути враховані відповідно до їх суттєвості для конкретного підприємства. Незалежно від специфічних особливостей підприємства, сучасна дієва методика оцінювання рівня економічної безпеки повинна передбачати два обов'язкових етапи – оцінювання прибутковості підприємства та оцінювання безпеки за певними найбільш суттєвими складовими.

Розглянемо порядок реалізації першого етапу. Підприємство перебуває в стані економічної безпеки лише в тому разі, якщо воно отримує прибуток, а розмірів чистого прибутку достатньо для покриття витрат на просте відтворення з урахуванням фактора інфляції. Стан підприємства тим

безпечніший, чим більше чистий прибуток перевищує розміри скорегованих на рівень інфляції амортизаційних відрахувань.

Другий етап оцінки економічної безпеки полягає у визначенні рівня інтегрального показника, який оцінює кожен зі складових безпеки з урахуванням вагомості їх впливу. Тому необхідним є визначення показників, що повинні бути оцінені в межах кожної складової й надають найбільш повну інформацію про підприємство в межах складових.

Відповідно до проведених досліджень, такими показниками повинні бути: для фінансової складової – коефіцієнт незалежності, коефіцієнт покриття, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт прибутковості, коефіцієнт оборотності оборотних коштів; для кадрової – коефіцієнт безпеки за рівнем заробітної плати, коефіцієнт безпеки за продуктивністю праці, коефіцієнт безпеки за рівнем трудової дисципліни, коефіцієнт безпеки за плинністю кадрів; для технічної – коефіцієнт відповідності рухомого складу, коефіцієнт зносу, коефіцієнт приросту, коефіцієнт аварійності; для корпоративної – кількість мажоритарних акціонерів та їх вагомість, співвідношення пакетів акцій у мажоритарних і міноритарних акціонерів; для правової складової – коефіцієнт юридичної грамотності документів, коефіцієнт якості юридичного супроводу, коефіцієнт ефективності витрат на юридичний підрозділ.

Приведення показників до порівнюваного виду можна зробити шляхом утворення відносного показника, який є відношенням негативного відхилення значення показника від нормативного значення до максимального негативного відхилення показника від нормативного.

У результаті проведення оцінки показників, що характеризують складові економічної безпеки підприємства, буде отримана інформація про кожен з них у порівнюваному вигляді. Однак, під час формування інтегрального показника слід урахувати, що кількість показників для різних складових економічної безпеки є не однаковою, що може справити суттєвий вплив на об'єктивність отриманих результатів. Це обумовлює необхідність обов'язкового

усереднення значень показників складових до їх кількості. Після цього визначається показник, що оцінює негативні тенденції, які спричиняють вплив на загальний рівень економічної безпеки, з єдиним діапазоном вимірювання від 0 до 1.

Наступним етапом є визначення вагових коефіцієнтів, що мають відобразити внесок кожної складової економічної безпеки підприємства в загальний її рівень. Визначення таких коефіцієнтів може бути проведене за допомогою методу аналізу ієрархій, що добре зарекомендував себе під час проведення аналогічних досліджень і, на відміну від загальноновживаного ранжування за експертним методом, дає змогу отримати більш об'єктивні та достовірні результати.

Визначення показників вагомості негативного впливу складових економічної безпеки проводилося на основі опитування чотирьох кваліфікованих фахівців з консультування ризиків на підприємстві, якими було оцінено ступінь небезпечності загроз для роботи підприємства, виокремлених на попередньому етапі дослідження [14].

Ураховуючи отримані показники вагомості для п'яти головних складових економічної безпеки для підприємства, інтегральний показник економічної безпеки підприємства другого рівня виглядає так (1):

$$I_{Eb} = 0,1313 \times K_{\Phi B} + 0,1993 \times K_{KB} + 0,2767 \times K_{TB} + 0,2453 \times K_{KopnB} + 0,1474 \times K_{PB} \quad (1.1)$$

де $K_{\Phi B}$ – показник фінансової безпеки підприємства;

K_{KB} – показник кадрової безпеки підприємства;

K_{TB} – показник технічної безпеки підприємства;

K_{KopnB} – показник корпоративної безпеки підприємства;

K_{PB} – показник правової безпеки підприємства.

Наступним питанням є визначення шкали для оцінювання рівня економічної безпеки другого рівня за запропонованою моделлю. Інтегральний показник ЕБП може набувати таких значень: від 0 до 0,29 – імовірність негативних змін низька; від 0,3 до 0,49 – негативні зміни ймовірні; від 0,5 до 1

– імовірність негативних змін висока.

Охарактеризуємо чотири зони, до яких може потрапити рівень ЕБП.

Зона I представляє собою зону абсолютної економічної безпеки з поточної та стратегічної точок зору. Потрапляння підприємства до цієї зони свідчить про економічну стабільність та ефективне управління ресурсами, наслідком яких є отримання прибутку, достатнього для відтворення, та низька ймовірність суттєвих змін у стані підприємства під впливом негативних факторів внутрішнього або зовнішнього середовища.

Зона II є зоною поточної економічної безпеки, у межах якої підприємству вистачає отриманого прибутку для відтворення, однак його функціонування є нестабільним і чутливим до негативних змін середовища, значна мінливість якого може призвести до потрапляння підприємства в зону економічної кризи. Метою підприємства в зоні II є підвищення ефективності використання й управління ресурсами для забезпечення довгострокової економічної безпеки.

Зона III є певною перехідною зоною між станами економічної безпеки та небезпеки. Потрапляння до цієї зони свідчить про наявність у підприємства можливості до стабільного функціонування в стратегічній перспективі завдяки досить ефективному управлінню ресурсами та наявності значного потенціалу для подальшого розширення позитивних тенденцій з метою отримання прибутку, достатнього для забезпечення процесів відтворення.

Зона IV є зоною економічної кризи підприємства. Потрапляння до цієї зони свідчить про нестабільність і значні негативні тенденції в розвитку підприємства, неефективність управління наявними ресурсами, що в короткостроковій перспективі призведе до скорочення виробничих можливостей через неможливість забезпечення відтворення та банкрутства в довгостроковій перспективі. Управлінський апарат має вжити негайних заходів для виведення підприємства з кризи.

Таким чином, на основі проведеного аналізу найбільш поширених методів оцінки економічної безпеки підприємства можна підсумувати, що

сучасна ефективна й максимально об'єктивна методика повинна містити в собі елементи кількох методів з урахуванням їх головних переваг, та, по можливості, виключення тих із них, яким притаманні суттєві недоліки. Запропонована методика оцінювання дає змогу достовірно визначити поточний стан економічної безпеки, оцінити ефективність функціонування підприємства та передбачити перспективи його розвитку.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

Економічна безпека підприємства – це стан захищеності усіх систем підприємства, його інтересів та діяльності від потенційних й реальних зовнішніх і внутрішніх загроз, а також комплекс заходів, що забезпечує здатність пристосовуватися до нових умов, попереджуючи можливість негативного впливу на його діяльність.

Важливий вплив на забезпечення економічної безпеки підприємства мають нормативно-правова база їх діяльності, рівень оподаткування, наявність доступу до світових ринків збуту, інвестиційна привабливість регіону їх розташування та держави в цілому. Саме завдяки багаторівневій концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів існує можливість підприємствам передбачати і прогнозувати потенційні зовнішні загрози.

Складовими системи економічної безпеки підприємства є: 1) інтелектуальна і кадрова; 2) інформаційна; 3) фінансова; 4) політико-правова; 5) екологічна; 6) силова.

Проведений аналіз найбільш поширених методик оцінювання стану та рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання дає змогу стверджувати, що сучасна ефективна й максимально об'єктивна методика, придатна для практичного застосування в умовах підприємства, повинна включати в себе елементи кількох методів з урахуванням їх головних переваг, та, по можливості, виключення тих із них, яким притаманні суттєві недоліки.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПрАТ «КПМГ Аудит»

2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «КПМГ Аудит» на ринку консалтингових послуг

KPMG – міжнародна мережа фірм-членів KPMG International, яка об'єднує декілька компаній з бухгалтерського обліку та консультаційних послуг, які спеціалізуються на потребах основних секторів економіки, налічуючи 189 тисяч професіоналів у понад 150 країнах світу. В Україні КПМГ здійснює свою діяльність з 1992 року [30].

Результати за фінансовий рік відображають економічне становище компанії: триває сильне зростання і зниження потреби у фінансовій підтримці з боку KPMG International. Компанія понесла витрати в зв'язку з органічним і постійним зростанням, особливо щодо наших процесів найму, залучення нових талантів і подальшого інвестування в наші інструменти і структури. Ці інвестиції забезпечують розширення надання якісних послуг клієнтам. Виручка цього року відповідає нашим цілям, і наш чистий результат, як і очікувалося, з урахуванням підтримки, яку компанія отримує від KPMG International.

2018 рік був успішним для KPMG в Україні, де загальне зростання виручки склало 21,2% по аудиту, консультуванню та оподаткуванню. Успішна подорож підприємства також відображена в діяльності на ринку. У 2018 році KPMG зробила значний стрибок в якості надання послуг. Талановиті співробітники згадуються в якості ключової сили серед респондентів.

Відбувається глобальна технологічна гонка зі значними наслідками. У найближчі роки переможцями стануть компанії, яким вдасться впровадити нове цифрове мислення і зрозуміти наслідки експоненціального зростання даних і поширення штучного інтелекту.

Компанія зайняла міцну позицію на ринку середнього бізнесу і за

минулий рік розширила базу клієнтів з країн середнього бізнесу приблизно на 25%. Основний напрямок на ринку середнього бізнесу – інноваційні початківці компанії. Компанія впроваджує передові інструменти для аналізу даних і даних, щоб проводити ефективні аудити і надавати цінну інформацію нашим клієнтам. Використовуючи KPMG Clara, власний інструмент для аналізу даних аудиторські групи можуть аналізувати і застосовувати свої судження до всіх сукупностей даних і наборам транзакцій, а не тільки по окремих вибірках.

Щодо інтелекту і автоматизації, то компанії більше не можуть покладатися виключно на передову практику, щоб залишатися попереду, і їм потрібен принципово інший підхід. Підприємство називає це новою практикою і надає стратегічну бізнес-основу і реалізацію весь спектр технологій на її основі.

Це означає, що компанія отримує аудиторські докази, що призводить до якісної аудиту. Крім того, в 2018 фінансовому році було створено інноваційну лабораторію KPMG, яку підприємство використовує для створення і запалювання нових ідей та рішень разом з клієнтами.

KPMG тісно співпрацює з веб-службами Microsoft, Google і Amazon. Протягом 2018 фінансового року компанія відчувала підвищений попит на допомогу клієнтам в перетворенні свого бізнесу і операційних моделей за допомогою безпечних хмарних обчислень і комп'ютерів. Навчання, мобільність підприємства. Хмара є рушійною силою технологічних збоїв, які зачіпають кожну організацію, і для компаній вкрай важливо взяти на себе зобов'язання трансформуватися і залишатися актуальними. Як вони адаптуються, щоб змінитися, клієнти застосовують хмару для підвищення гнучкості, збільшення швидкості виходу на ринок, зниження витрат і посилення безпеки. Віртуальна робоча сила завдяки використанню автоматизованої системи автоматизації процесів і Coupa, яка розширює можливості з надання допомоги клієнтам.

Компанія усвідомлює важливість розвитку екосистем, які принесуть

компанії чудові ідеї завтрашнього дня як для компаній, так і для суспільства в цілому. Ось чому у неї є сильна присутність в стартап-спільнотах серед університетів та освітніх установи, що пропонують безкоштовні консультації про те, як створити бізнес.

У зв'язку з ще одним успішним роком для KPMG в Україні, компанія сприймає позитивний відгук ринку на наші пропозиції як стимул продовжувати наш успішний шлях, працюючи пліч-о-пліч з нашими клієнтами і допомагаючи їм успішно трансформуватися і стати лідером в цифровому світі.

Компанія продовжила зростання в 2019 фінансовому році і сподівається на розробку і впровадження нових інноваційних рішень для вирішення ключових завдань клієнтів. Основною діяльністю є надання професійних послуг датським і іноземним підприємствам в області технічної експертизи аудиторських і консультаційних послуг. Компанія робить це в широкому і зростаючому спектрі послуг, включаючи аудит фінансової звітності, інші зобов'язання за запевненням, управлінський консалтинг, консалтинг за ризиками, консультації по операціях і податкові пільги. До операційних ризиків, з якими компанія стикається, відносяться ті, які підприємство має з іншими фірмами, що надають професійні послуги. Це, зокрема, погіршення ринкових умов, претензій і збитків репутації, викликаних фактичним або можливим відмовою в наданні послуг належної якості або прийняттям невідповідних клієнтів або зобов'язань. Компанія впровадила систему контролю якості на основі в структурі якості KPMG International, і підприємство регулярно проводить оцінку ризиків підприємства, де виявляємо потенційні ризики і їх вплив на бізнес. Виходячи з цього, компанія планує коригувальні дії, а також якісні показники.

У KPMG прагнуть залучати, утримувати та розвивати співробітників, які будуть процвітати в високопродуктивних і мінливих умовах. Щорічне опитування людей є важливим інструментом для оцінки того, як компанія просувається по відношенню до ключових пріоритетів. Тому компанія рада

бачити, що загальний показник залученості збільшився з 76% до 84% в 2018 фінансовому році – значно вище глобальної норми професійних послуг.

Таблиця 2.1

Загальна структура персоналу

Категорії персоналу	Кількість працівників	
	осіб	у відсотках
Працівники виробничих підрозділів	200	81%
Лінійні керівники	9	4%
Функціональні керівники	11	4%
Працівники апарату управління	10	4%
Всього адміністративно-управлінських працівників	18	7%
Всього	248	100%

Джерело: сформовано автором на основі даних звітності підприємства

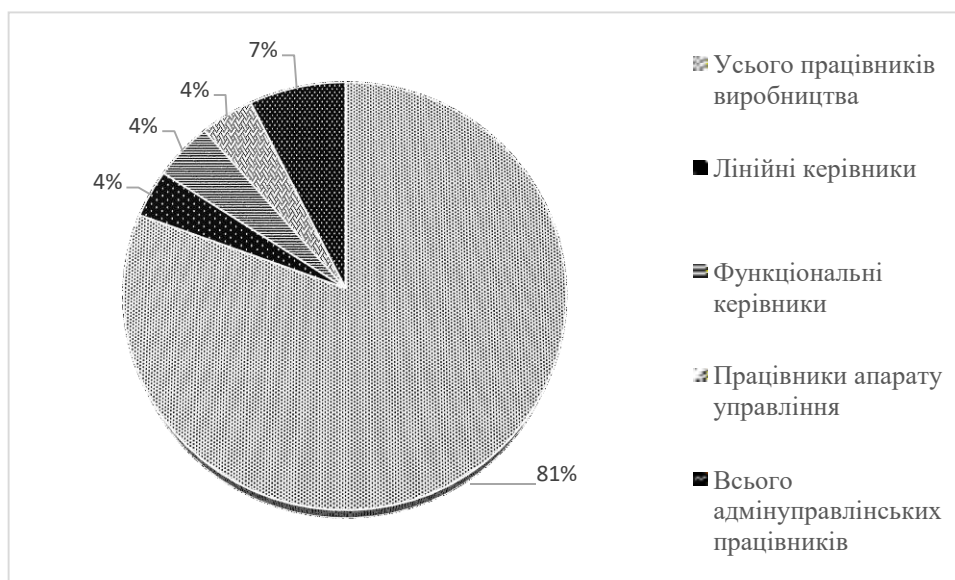

Рис. 2.1. Загальна структура персоналу

Джерело: Сформовано автором на основі звітності підприємства

Діяльність перших аудиторських фірм в Україні полягала у наданні консультацій з питань бухгалтерського обліку, оподаткування, господарського законодавства. Сьогодні інформаційно-консультаційне обслуговування підприємства охоплює широкий спектр аудиторських послуг. Перелік послуг, які можуть надавати аудиторські фірми включає:

1. Завдання з надання впевненості: аудит та огляд історичної фінансової інформації, зокрема фінансової звітності.
 - 1.1. Завдання з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом

історичної фінансової інформації:

– «оцінка (перевірка) ефективності (відповідності) системи внутрішнього контролю (аудиту); використання виробничих потужностей; функціонування системи управління; системи матеріального стимулювання та оплати праці персоналу; систем управління персоналом; інформаційних систем (технологій); систем інформаційної безпеки діяльності підприємств; систем корпоративного управління» [29];

– оцінка відповідності вимогам законодавства діяльності підприємства, управлінських рішень або окремих господарських операцій;

– економічні експертизи; оцінка вартості активів; тестування надійності системи бухгалтерського обліку; оцінка професійного рівня персоналу; здійснення на замовлення розрахунків тощо.

2. Супутні послуги, визначені Міжнародними стандартами супутніх послуг: завдання з підготовки та виконання погоджених процедур стосовно фінансової інформації.

3. Організаційне та методичне забезпечення аудиту: розробка і видання методичних матеріалів; проведення професійних тренінгів для практикуючих аудиторів; здійснення заходів з контролю якості аудиторських послуг [29].

Отже, загалом підприємство має ліцензію на здійснення дуже багатьох видів послуг, користується цим правом згідно з чинним законодавством. Також, варто зауважити, що компанія має дуже добру репутацію, не лише в Україні, а в багатьох інших країнах світу.

2.2. Оцінка фінансових параметрів діяльності підприємства за ключовими показниками плану економічної безпеки

Проведемо розрахунок за формулою, наведеною у першому розділі:

$$I_{Eb} = 0,1313 \times 0,1710 + 0,1993 \times 0,0323 + 0,2767 \times 0,0216 + 0,2453 \times 0,0365 + 0,1474 \times 0,2703 = 0,078$$

Таблиця 2.2.

Основні показники фінансової діяльності суб'єкта господарювання

Показники	Звітний період		Абсолютне відхилення (+,-)		Темп росту, %	
	Рік 2017	Рік 2018	Рік 2017	Рік 2018	Рік 2017	Рік 2018
Чиста виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	165423	157757	44926	-7666	9	-4
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	77324	70285	28289	7039	35	-10
Валовий прибуток (+) або збиток (-) звітного періоду, тис.грн.	88099	87472	16637	627	3	-1
Фінансові результати від звичайної діяльності, тис. грн.	19377	3997	11501	-15380	9	-80
Чистий прибуток (+), збиток (-), тис. грн..	17191	4129	9727	-13062	7	-81
Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб	210	248	33	38	6	15
Середня заробітна плата одного працюючого, тис. грн.	20764	21675	874	911	6	4
Дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги) на кінець року, тис. грн.	6525	2748	2804	-3777	1	-63
Кредиторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги) на кінець року, тис. грн.	3833	748	4305	-3085	7	81

Джерело: складено автором на основі даних звітності підприємства

Для справедливої оцінки підприємства, варто зауважити, що чиста виручка має бути на достатньому для розміру підприємства рівні. Щодо показників, розрахованих в таблиці 2.3, то варто виокремити тенденцію, що загалом 2017 рік був більш успішним, ніж 2018.

Таблиця 2.3.

Необоротні та оборотні активи, їх динаміка та структура за період
2017- 2018 рр.

Найменування показників	На кінець базового періоду		На кінець розрахункового періоду		у % розрахунковий період до базового	У % Приріст(+) Знижки (-)
	тис. грн.	у %	тис. грн.	у %		
Нематеріальні ресурси (активи), тис. грн.	240	1	345	1	123	27
Основні засоби						
первісна вартість	830	3	900	2	106	14
залишкова вартість	140	4	345	5	203	231
Оборотні кошти в т.ч.:						
дебіторська заборгованість;	14120	30	10071	29	71	61
інші оборотні кошти.	30521	60	7378	60	25	-80
Витрати майбутніх періодів.	483	2	633	3	121	117
Усього:	46334	100	19672	100	655	377

Джерело: складено автором на основі даних звітності підприємства

Дуже важливим для дослідження та аналізу господарської діяльності підприємства є аналіз динаміки та структури оборотних та необоротних активів. У таблиці 2.3 наведені абсолютні величини за видами активів, їх питома вага в загальній величині активів, відсоткове співвідношення їх зміни на кінець базового і розрахункового періодів. Переважаючими в структурі «КПМГ Аудит» є такі елементи як грошові кошти, дебіторська заборгованість. Також надзвичайна мала частка нематеріальних ресурсів (активів).

Показники ліквідності, розраховані в таблиці 2.4, дають змогу стверджувати про стійкий економічний стан підприємства.

Таблиця 2.4.

Динаміка показників ліквідності суб'єкта господарювання

Показники	Звітний період		Абсолютне відхилення (+,-)		Темп росту, %	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Оборотні активи, тис. грн.	8328	71720	5035	3392	23	6
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	521	7378	13100	23143	221	-80

Запаси, тис. грн.	1672	43570	2341	31894	24	42
Поточні зобов'язання, тис. грн.	557	8388	2312	2871	31	35
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,5	0,88	2,32	6,93	30	-70
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,19	3,28	2,32	6,93	30	-70
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,29	8,55	2,73	3,74	31	32

Джерело: складено автором на основі даних звітності підприємства

Враховуючи специфіку підприємницької діяльності та особливості формування стійкого фінансового стану підприємства у процесі виробничо-господарської діяльності, об'єктивну оцінку не можна отримати через один показник, а тільки за допомогою комплексу, системи показників бухгалтерської звітності, що детально і всебічно характеризують господарське (фінансово-економічне) положення підприємства (табл.2.5).

Таблиця 2.5.

Динаміка показників фінансової стійкості суб'єкта господарювання

Показники	Звітний період		Абсолютне відхилення (+,-)		Темп росту, %	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Пасив, тис. грн.	82121	90499	16731	8291	20	12
Власний капітал, тис. грн.	25319	25387	2341	58	5	0
Власний оборотний капітал, тис. грн.	148	148	0	0	0	0
Оборотні активи, тис. грн.	68328	71720	2081	2841	4	5
Коефіцієнт автономії	0,3	0,29	0,02	0,02	6	6
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,23	0,22	0,02	0,02	6	6
Коефіцієнт фінансової заборгованості	1,2	1,17	0,03	0,03	2	2
Коефіцієнт покриття оборотних активів	2,7	2,68	0,03	0,02	1	1

Джерело: складено автором на основі даних звітності підприємства

Якщо проаналізувати показники, розраховані в табл.2.5, то варто зауважити, що всі вони трохи відрізняються від оптимальних, проте різниця не суттєва. Динаміка чистого прибутку за 3 роки демонструє, що фінансовий стан підприємства є стійким. Можна дійти висновку, що «КПМГ Аудит» належить до зони абсолютної економічної безпеки, що свідчить про

економічну стабільність та ефективне управління ресурсами, та низьку ймовірність суттєвих змін у стані підприємства під впливом негативних факторів внутрішнього або зовнішнього середовища.

Отже, загалом система економічної безпеки підприємства функціонує ефективно, можна зазначити, що вона справляється зі своїм головним завданням.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

Рівень економічної безпеки підприємства значною мірою залежить від складу кадрів, їхнього інтелекту та професіоналізму. У KPMG прагнуть залучати, утримувати та розвивати співробітників, які будуть процвітати в високопродуктивних і мінливих умовах. Щорічне опитування людей є важливим інструментом для оцінки того, як компанія просувається по відношенню до ключових пріоритетів.

Загалом підприємство «КПМГ Аудит» не має серйозних загроз, все відбувається в рамках норми. Результати за фінансовий рік відображають стійке економічне становище компанії: триває сильне зростання і зниження потреби у фінансовій підтримці з боку KPMG International. Компанія понесла витрати в зв'язку з органічним і постійним зростанням, особливо щодо процесів найму, залучення нових талантів і подальшого інвестування в наші інструменти і структури. Ці інвестиції забезпечують розширення надання якісних послуг клієнтам.

Дуже важливим для дослідження та аналізу господарської діяльності підприємства є аналіз динаміки та структури оборотних та необоротних активів. Переважаючими в структурі «КПМГ Аудит» є такі елементи як грошові кошти, дебіторська заборгованість. Також надзвичайна мала частка нематеріальних ресурсів (активів).

РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПрАТ «КПМГ Аудит»

3.1. Детермінанти економічної безпеки ПрАТ «КПМГ Аудит»

Після проведених досліджень, можна зробити висновок, що основними напрямками покращення системи безпеки є:

- покращення рівня корпоративної культури;
- створення відділу економічної безпеки.

Для підвищення корпоративної культури (для підвищення рівня продуктивності праці, зниження конфліктів у колективі, зниження плинності кадрів) ми пропонуємо вжити таких заходів:

1. Розробити ефективну систему «культурного відбору» при прийомі на роботу нових співробітників.
2. Грамотно та розраховано підходити до організації курсів підвищення кваліфікації та навчання.
3. Впровадити на підприємстві різноманітні тренінги для підвищення корпоративної культури та згуртованості колективу.
4. Розробити наглядну агітацію (стенди, плакати, буклети) з декларацією цілей, планів і місії ПрАТ «КПМГ-Аудит».
5. Ввести чітко вироблену нормативну базу з корпоративної культури: корпоративного кодексу, етичного кодексу поведінки співробітників, кодексу взаємин з клієнтами із суворим їх дотриманням та відповідальністю за порушення.

За двома останніми пропозиціями розрахуємо економічний ефект від впровадження заходів. Розміщення стендів та виготовлення буклетів з декларацією місії, цілей, принципів корпоративної культури по відділам організації. Вихідні дані наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Вихідні дані для впровадження заходу з розробки наглядної агітації

Показники	Величина показника
Середньоденний обсяг виручки від діючих заходів з корпоративної культури до введення нових, тис. грн.	1030
Відносний приріст середньоденного обсягу виручки від впроваджених заходів з корпоративної культури в порівнянні з раніше існуючими, %	5
Кількість днів обліку обсягу виручки, дні	260
Прибуток на 1 грн. від реалізації заходів з корпоративної культури, грн.	227,3
Витрати на заходи щодо вдосконалення корпоративної культури, тис. грн.	30

Розрахунок:

Приріст обсягу реалізації заходів, можна визначити за формулою:

$$V = (V_{\text{ср.дн}} * B * КД) / 100, (3.1)$$

де $V_{\text{ср.дн}}$ – середньоденний обсяг виручки від діючих заходів по організаційній культурі до введення нових, тис. грн.;

B – відносний приріст середньоденного обсягу виручки від впроваджених заходів в порівнянні з раніше існуючими за рекламний період в порівнянні з до рекламним періодом, %;

$КД$ – кількість днів обліку обсягу виручки.

Приріст обсягу реалізації заходів з корпоративної культури ($КК$) дорівнює: $V = (1030 * 5 * 260) / 100 = 13390$ тис. грн.

Приріст прибутку можна розрахувати за формулою:

$$П = Пр * B, (3.2)$$

де $Пр$ – прибуток на 1 грн. від реалізації заходів.

B – відносний приріст середньоденного обсягу виручки від впроваджених заходів в порівнянні з раніше існуючими за рекламний період в порівнянні з до рекламним періодом, %;

Приріст прибутку від реалізації заходів з корпоративної культури дорівнює: $П = 227,3 * 0,5 = 113,75$ тис. грн.

Економічний ефект від проведення заходів визначається за формулою:

$$ЕЕ = П - Вт, (3.3)$$

де Π – приріст прибутку, а V_t – поточні річні витрати на проведення заходів з корпоративної культури, тис. грн.

Економічна ефективність від реалізації заходів щодо вдосконалення корпоративної культури дорівнює:

$$EE = 113,75 - 30 = 83,75 \text{ тис. грн.}$$

Аналогічним способом розраховуємо економічну ефективність від введення чітко виробленої нормативної бази з корпоративної культури із суворим її дотриманням. Вихідні дані наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Вихідні дані для впровадження заходу з введення нормативної бази з корпоративної культури

Показники	Величина показника
Середньоденний обсяг виручки від діючих заходів з корпоративної культури до введення нових, тис. грн.	1030
Відносний приріст середньоденного обсягу виручки від впроваджених заходів з корпоративної культури в порівнянні з раніше існуючими, %	3
Кількість днів обліку обсягу виручки, дні	260
Прибуток на 1 грн. від реалізації заходів з корпоративної культури, грн.	227,3
Витрати на заходи щодо вдосконалення корпоративної культури, тис. грн.	30

Розрахунок:

Приріст обсягу реалізації заходу з корпоративної культури дорівнює:

$$V = (1030 * 3 * 260) / 100 = 8034 \text{ тис. грн.}$$

Приріст прибутку від реалізації заходу з корпоративної культури дорівнює: $\Pi = 227,3 * 0,3 = 69,19$ тис. грн.

Економічна ефективність від реалізації заходу щодо вдосконалення корпоративної культури дорівнює:

$$EE = 68,19 - 30 = 38,19 \text{ тис. грн.}$$

Разом економічна ефективність від впровадження заходів складає: $83,75 + 38,19 = 121,94$ тис.грн.

Висновок: економічний ефект від впровадження заходів з підвищення

рівня корпоративної культури – суттєвий і дорівнює 121,94 тис. грн.

Фінансування для забезпечення економічної безпеки здійснюється з прибутку. Економія на цьому етапі, як правило, обертається набагато більшими втратами в процесі функціонування служби безпеки значну роль грає грамотна розстановка кадрів, розподіл прав, повноважень і степені відповідальності, що дозволяє забезпечити ефективну роботу. Фактором підвищення ефективності діяльності служби економічної безпеки підприємства є гнучка система стимулювання робітників залежно від результатів роботи, швидкого і якісного виконання всіх поставлених завдань. Система реальних та потенційних загроз для роботи підприємства динамічна. Тому при визначенні характеристик загроз підприємства слід виходити з можливості здійснення кількісної та якісної оцінки нанесеної шкоди. «Під оцінкою загроз фінансовій стабільності слід розуміти регулярну процедуру їх діагностики, тобто ідентифікацію джерел виникнення загроз, визначення можливих наслідків та визначення ролі кожного із джерел у загальному профілі загроз. При управлінні фінансовою стабільністю найбільш доцільним напрямом вирішення проблеми з'ясування загроз є прогнозування зовнішнього та внутрішнього середовища» [7].

Саме тому, зважаючи на специфіку роботи підприємства та його розміри було вирішено не створювати спеціалізований відділ, який буде постійно займатися питаннями забезпечення економічної безпеки. Натомість варто створити проектну групу, основним завданням якої буде проведення заходів пов'язаних із забезпеченням економічної безпеки підприємства. До цієї групи будуть входити: заступник директора з економічних питань; представник відділу збуту і постачання; представник з виробничих питань; головний економіст; головний бухгалтер; юрисконсульт; представник від компанії, що забезпечує охорону підприємства.

Розрахуємо потрібні витрати для реалізації запропонованого проекту.

Керівником команди виступатиме заступник директора з економічних питань. Кожен учасник групи буде працівником компанії, а тому робота у

цьому проєкті не потребуватиме додаткових витрат з боку підприємства, крім як витрати на додаткову заробітну плату за періодичну роботу у цьому відділі компанії. Керівництву підприємства варто встановити додаткову винагороду за роботу у цій проєктній групі, що допоможе підвищити мотивацію працівників. Група буде збиратися щомісяця на 1 робочий день (8 годин), тобто за рік планується провести не менше ніж 12 зібрань. Варто також врахувати, що при виникненні позаштатних ситуацій будуть необхідні екстрені збори. Саме тому рекомендується проводити планування бюджету на 15 зборів за рік.

Можлива така ситуація, що під час надзвичайних обставин на підприємстві або виявленню структурних змін на ринку, в якому працює компанія, можливе залучення зовнішнього експерта. Але навіть у цьому випадку витрати у рамках усього підприємства будуть не значними.

Оскільки це експериментальний проєкт, в якому з часом можливі зміни, тому термін реалізації проєкту буде один рік але з можливістю продовження за умови задовільних результатів діяльності проєктної групи.

Проєктна група може також займатися питаннями можливості пошуку нових партнерів на європейському ринку. Такий варіант є менш затратним, ніж вихід на ринок зі своїм брендом, але може допомогти краще вивчити новий ринок і можливо в майбутньому вже самостійно на ньому працювати.

Отже, зважаючи на проведений аналіз і прогноз роботи підприємства можна зробити висновок, що усі запропоновані заходи щодо змін у роботі підприємства можуть бути економічно вигідними й доцільними, оскільки у майбутньому призведуть до економічного зростання і подальшого прогресивного розвитку компанії.

Детермінанти, які наявні у формуванні системи економічної безпеки, відіграють важливу роль, оскільки вони дають зрозуміти причини загроз, шляхи вирішення, далі ми розглянемо шляхи створення стратегії на основі аналізу основних детермінантів.

Вони зображені на рис. 3.1.

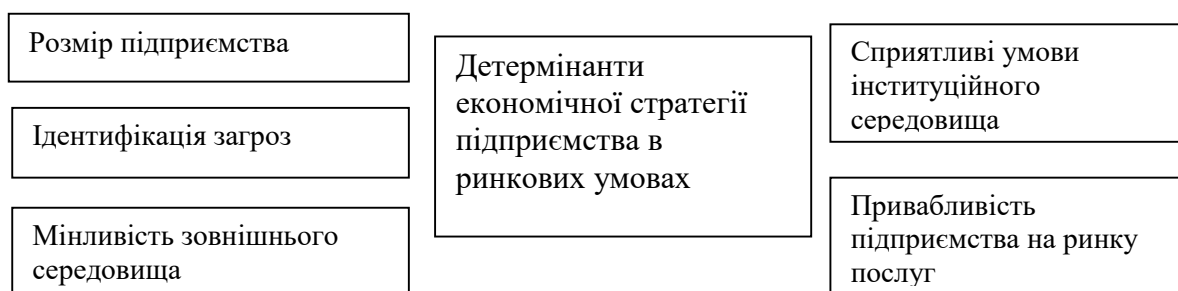

Рис. 3.1. Детермінанти економічної безпеки

Джерело: розроблено автором на основі [12]

Отже, на основі аналізу детермінантів, загалом можна рекомендувати підприємству стратегію, яка орієнтована на прогнозування, попередню оцінку та виявлення небезпек і загроз, планомірне дослідження економічної і криміногенної ситуації як у внутрішньому середовищі підприємства, так і в зовнішньому оточенні, оскільки це дасть змогу всеосяжно запобігати всім сучасним викликам.

3.2. Розробка стратегії економічної безпеки ПрАТ «КПМГ Аудит»

Стратегія економічної безпеки підприємства – це сукупність найбільш значущих рішень, спрямованих на забезпечення високого рівня безпеки функціонування підприємства. Основоположними засадами створення стратегії економічної безпеки підприємства виступають: орієнтація на довгострокові глобальні цілі; забезпечення взаємозв'язку сукупності елементів економічної стратегії; багатоваріантність (альтернативність) напрямів розвитку; комплексність розробки стратегії [24, с. 165].

Група авторів на чолі із Іванютою Т.М. в пропонує такі три типи стратегії економічної безпеки підприємства: 1) раптового реагування на загрози; 2) прогнозування і своєчасне виявлення небезпек та загроз; 3) відшкодування завданих збитків [13].

За висловом американського економіста В. Леонт'єва, ринок і підприємництво – це «вітрила економіки», і без рульового управління на

основі стратегічного планування, ринок буде дуже довго шукати напрямок і траєкторію розвитку методом проб і помилок.

Загальна рекомендована стратегія складається з таких етапів:

- визначення періоду дії стратегії;
- дослідження екзогенних факторів впливу;
- формування системи цілей стратегії;
- часове структурування стратегії;
- конкретизацію у часовому та функціональному аспектах.

На першому етапі визначають існування сталості тенденцій розвитку підприємства залежно від внутрішніх та зовнішніх факторів, наявності кореляційних зв'язків між окремими параметрами його стану та діяльності, наявності часових проміжків у причинно-наслідкових зв'язках між параметрами підприємства. Їх величина і є основою для розрахунку тривалості тестового та контрольного періодів реалізації стратегії.

Щодо дослідження екзогенних (зовнішніх) факторів впливу, «базовими елементами якого є якісна та кількісна оцінка екзогенних факторів впливу на фінансову безпеку підприємств та визначення стійкості підприємства до цих впливів. Проблемою є те, що у великій частині ці фактори є нечіткими та не піддаються точній кількісній оцінці» [1, с. 105].

Підприємствам доцільно створювати повноцінну систему економічної безпеки із власною службою та потужними ресурсами. Важливою вимогою до системи управління економічною безпекою промислових підприємств є її гнучкість, адже її організаційна структура повинна забезпечувати оперативне реагування на зміни зовнішнього середовища та мати здатність швидко адаптуватися до них.

При розробці стратегії необхідно «мати чітке уявлення про сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, його позицію на ринку, а, з іншої сторони, розуміти галузеву структуру діяльності підприємства та національної економіки в цілому. Стратегії складаються з ряду підходів і напрямів, що розробляються керівництвом з метою досягнення як найкращих показників

роботи в одній конкретній сфері діяльності» [8].

Таким чином, можна зробити наступні висновки стосовно розробки та подальшого розвитку стратегії підприємства. Стратегія підприємства складається з дій і підходів управлінського персоналу, спрямованих на досягнення основної мети та загальних цілей діяльності суб'єкта господарювання; стратегія забезпечує спрямованість і адаптованість дій підприємства в ринкових умовах; створення стратегії – це підприємницька діяльність; стратегія динамічна та в процесі розвитку підприємства; стратегії підприємства частково видимі, а частково приховані від стороннього погляду [9].

Основою системи управління підвищенням рівня економічної безпеки підприємства є внутрішнє середовище підприємства, яке виступає потенціалом, який підприємство використовує для створення, збереження та розвитку своїх конкурентних переваг. Параметри внутрішнього середовища підприємства, тобто цілі, структура, технології, завдання, кадри тощо, не можливо розглядати окремо один від одного, оскільки зміни кожного з них впливають на всі інші параметри.

Внутрішнє середовище підприємства є сферою, що найбільш активно регулюється та контролюється підприємством, тому управління цими факторами є найбільш важливими щодо забезпечення підвищення рівня управління системою економічної безпеки підприємства в умовах нестабільності. При управлінні системою економічної безпеки підприємства необхідно прагнути як до економії ресурсів, які спрямовані на розвиток цієї системи, так і до максимізації прибутків та результатів діяльності. На цій основі запропоновано модель системи управління підвищенням рівня економічної безпеки підприємства .

Система управління підвищенням рівня економічної безпеки підприємства є динамічною та чутливою до подразників, що засновується на відповідному підґрунті. Підґрунтям для даної системи є система чинних нормативно-правових актів та сукупність органів, що виконують функції щодо

їх створення, реалізації та контролю за виконанням, без правильного використання яких система не здатна ефективно функціонувати [19].

Перші два типи стратегій обумовлюють таку діяльність по забезпеченню безпеки, у результаті якої не відбувається вплив погрози або створюється заслін її впливу. В третьому випадку збиток допускається, однак компенсується діями, що передбачають відповідну захисну стратегію. Такі стратегії можуть розроблятися або реалізовуватися стосовно до ситуацій, де збитки можуть бути повернені, або тоді, коли немає можливості здійснити програму реалізації стратегій першого або другого штабу.

Отже, подолання проблем, які постали перед підприємством на шляху до підвищення рівня економічної безпеки вимагає створення системи економічної безпеки яка вирішить наступні завдання:

- розвиток превентивного підходу (тобто пріоритетність розробки шляхів уникнення можливих загроз та мінімізація негативних впливів);
- підвищення ролі та частки інформаційно-аналітичної діяльності в роботі служби безпеки підприємства (обумовлюється неймовірним темпом зростання значення інформації, як фактору виробництва);
- одночасне забезпечення прозорості та конфіденційності інформації щодо діяльності підприємства;
- розвиток взаємозв'язку економічної безпеки підприємства з національною економічною безпекою [19, с.32].

Підсумовуючи вищезазначене, підприємство має високий рівень безпеки, воно має вибрати стратегію, засновану на попередженні загроз, а також рекомендується створити відділ економічної безпеки, попрацювати над корпоративною культурою.

ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ

Для того, аби захистити себе, та створити систему економічної безпеки, яка буде адаптуватися до швидких змін підприємству необхідно провести реструктуризацію, яка охопить та вдосконалить кожен складову цієї системи.

Основним напрямом задоволення економічного напрямку слугує виробництво якісної продукції за міжнародними стандартами, що постачається в різні країни світу. Тобто завдання даного напрямку полягає в збільшенні прибутку компанії та зростанні власного капіталу.

Основою системи управління підвищенням рівня економічної безпеки підприємства є внутрішнє середовище підприємства, яке виступає потенціалом, який підприємство використовує для створення, збереження та розвитку своїх конкурентних переваг. Параметри внутрішнього середовища підприємства, тобто цілі, структура, технології, завдання, кадри тощо, не можливо розглядати окремо один від одного, оскільки зміни кожного з них впливають на всі інші параметри.

Після проведених досліджень, можна зробити висновок, що основними напрямками покращення системи безпеки є: покращення рівня корпоративної культури (для підвищення рівня продуктивності праці, зниження конфліктів у колективі, зниження плинності кадрів); створення відділу економічної безпеки, до якого будуть входити: заступник директора з економічних питань; представник відділу збуту і постачання; представник з виробничих питань; головний економіст; головний бухгалтер; юрисконсульт; представник від компанії, що забезпечує охорону підприємства.

ВИСНОВКИ

Сучасний розвиток вітчизняної управлінської науки щодо проблем забезпечення ефективного управління системою економічної безпеки підприємства не полишає уваги великого кола науковців, експертів та практиків. Дана тенденція залежить як від хронічного характеру кризових явищ в економіці України, так і від несформованості окремих ринків та від відсутності реальної конкуренції, разом з тим існує об'єктивна необхідність шукати нові можливості протистояти реальним та потенційним загрозам.

Таким чином, в результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Економічна безпека підприємства є універсальною категорією, що відображає захищеність діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього середовища, здатність усувати різноманітні загрози та швидко адаптуватися до існуючих умов господарювання, що не здійснюють негативного впливу на його діяльність, а також систему засобів, що забезпечують економічну стабільність та стійкість підприємства, сприяють підвищенню рівня добробуту його працівників.

2. Система економічної безпеки підприємства включає такі складові: 1) інтелектуальна і кадрова (збереження і розвиток потенціалу підприємства та ефективне управління персоналом); 2) техніко-технологічна (ступінь відповідності застосовуваних на підприємстві технологій світовим аналогам за оптимізації витрат ресурсів); 3) фінансова (ефективне використання корпоративних ресурсів); 4) політико-правова (правове забезпечення діяльності підприємства та дотримання чинного законодавства); 5) екологічна (дотримання чинних екологічних норм мінімізації витрат від забруднення довкілля); 6) інформаційна (ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності підприємства); 7) силова (забезпечення фізичної безпеки працівників підприємства і збереження її майна).

3. Варто виділити такі підходи щодо оцінювання економічної

безпеки підприємства: методи оцінки економічної безпеки за критеріями прибутку та чистого доходу, індикаторний метод, методи математичного моделювання, методи формування інтегрального показника за видами діяльності та за ресурсно-функціональним підходом.

4. КPMG – міжнародна мережа компаній, що здійснюють діяльність у сфері бухгалтерського обліку та консультаційних послуг, налічуючи 189 тисяч професіоналів у понад 150 країнах світу. «КПМГ Аудит» здійснює свою діяльність у сфері надання аудиторських послуг.

5. Згідно з оцінкою фінансової діяльності підприємства «КПМГ Аудит» належить до зони абсолютної економічної безпеки, що свідчить про економічну стабільність та ефективне управління ресурсами, та низьку ймовірність суттєвих змін у стані підприємства під впливом негативних факторів внутрішнього або зовнішнього середовища.

6. Основними детермінантами економічної безпеки: розмір підприємства, ідентифікація загроз, мінливість умов зовнішнього середовища, сприятливе інституційне середовище, привабливість підприємства на ринку послуг тощо. На основі аналізу детермінантів, загалом можна рекомендувати підприємству стратегію, яка орієнтована на прогнозування, попередню оцінку та виявлення небезпек і загроз, планомірне дослідження економічної і криміногенної ситуації як у внутрішньому середовищі підприємства, так і в зовнішньому оточенні, оскільки це дасть змогу запобігати всім сучасним викликам.

7. Після проведених досліджень, можна зробити висновок, що основними напрямками покращення системи економічної безпеки «КМПП Аудит» є: покращення рівня корпоративної культури; створення відділу економічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берлач А. І. Безпека бізнесу: Навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2007. 280 с.
2. Бондаренко О. О., Левицький Б. В. Комплексна оцінка фінансово-економічної безпеки: теоретичний та практичний аспекти. *Ефективна економіка*. 2015. №12. С. 45–50.
3. Васечко Л. І. Огляд понятійного апарату фінансово-економічної безпеки підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 9. С. 115–118.
4. Воробйов В. І. Методичні основи побудови комплексної системи економічної безпеки підприємства. *Наукові записки [Української академії друкарства]*. 2011. №1 (19). С. 38–44.
5. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.
6. Довбня С. Б., Гічова Н. Ю. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства. *Фінанси України*. 2013. №4. С. 88 – 97.
7. Дьяченко О. А., Артеменко Л. П. Економічна безпека інноваційно-орієнтованих підприємств в умовах євроінтеграції. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2015. № 12. С. 173-180.
8. Економіка України: навч. посіб. / А. П. Голіков, Н. А. Казакова. Київ: Знання, 2014. 286 с.
9. Економічна безпека підприємства. Електронний навчальний посібник / Уклад. М. І. Небава, Ю. В. Міронова. Вінниця: ВНТУ, 2017. 75 с.
10. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання, 2014. 647 с.
11. Єрмошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємництво: монографія. Київ: НАУ, 2012. 232 с.

12. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 728 с
13. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 256 с.
14. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посіб. Київ: Атіка, 2015. 432 с.
15. Кириченко О. А., Кім Ю. Г. Методологічні основи економічної безпеки суб'єктів господарювання в трансформаційній економіці. *Актуальні проблеми економіки*. № 12. 2013. С. 43–57.
16. Коваленко М. А., Нагородна І. І., Радванська Н. В. Економічна безпека корпоративного підприємства : навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2013. 404 с
17. Ковальчук Т. Т. Економічна безпека і політика: із досвіду професійного аналітика. Київ: Т-во «Знання», 2014. 638 с.
18. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. Київ: Лібра. 2013. 280 с.
19. Корпоративное управление крупным промышленным комплексом / под. общ. ред. Ю.Г. Лысенко, В.Н. Андриенко. Донецк: Юго-Восток, ЛТД, 2003. 327 с.
20. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Харків: Фактор, 2013. 784 с.
21. Кримчук Н.О. Проблеми та шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства. *Науковий блог. Національний університет «Острозька академія»*. 2018. 143 с.
22. Колісніченко П.Т. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 16. С. 38–44.
23. Коцко Т.А., Ляшенко П.А. Особливості управління економічною безпекою підприємства в умовах макроекономічної нестабільності.

Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні підходи до управління підприємством». *Формування та розвиток конкурентоспроможності сучасного бізнесу*. 2015. 135 с.

24. Линник О.І., Артеменко Н. В. Стратегія економічної безпеки підприємства як фактор зменшення впливу зовнішніх та внутрішніх загроз. *Вісник НТУ «ХПІ»*. Серія: *Технічний прогрес і ефективність виробництва*. Харків: НТУ «ХПІ». 2013. № 67 (1040) С. 159–169.

25. Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. Київ: Лібра, 2013. 280 с.

26. Меламедов С.Л. Формування стратегії економічної безпеки підприємницьких структур: навч. посібник. Київ: Освіта, 2012. 58 с.

27. Мойсеєнко І.П., Марченко О.М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник. Львів, 2011. 380 с.

28. Науменко Є.Ю. Механізм управління економічною безпекою підприємства в умовах кризи. *Економічний журнал «Молодий вчений»*. Випуск №6 (46). 2017. С. 462–466.

29. Немченко В. В. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту). / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю., Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 540 с.

30. Офіційний сайт KPMG Ukraine. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home.html> (дата звернення: 10.01.2021).

31. Паліга Н.Б. Механізми реалізації антикризової політики держави в будівельній галузі: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.03. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. 20 с.

32. Паліга Н. Б., Світлична Ю.В. Шляхи запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам економічній безпеці промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2011. № 1. С.197–202.

33. Паранчук С.В., Ухачевич Я. П. Побудова адаптивної системи управління конкурентоспроможністю продукції регіону. *Регіональна економіка*. 2018. №4. С. 48–56.

34. Передерій С.Л. Питання розвитку електронної промисловості України на інноваційній основі. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 3 (33). С. 242–249.
35. Полянська А.С., Трощенко Т.А. Сучасні технології управління економічною безпекою підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 29. 2010. С.164–168.
36. Пономарьов В.П. Формування механізму забезпечення економічної безпеки: Автореф. дис. канд.. екон. наук: 08.06.01. Східноукраїнський державний університет, Луганськ, 2010. 27 с.
37. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: Монографія / Кириченко О. А., Сідак В. С. та ін. Київ: Університет «Крок», 2008. 403 с.
38. Прохорова В. В., Прохорова Ю. В., Кучеренко О. О. Управління економічною безпекою підприємств: Монографія. Харків: УКР ДАЗТ, 2010. 282 с.
39. Проценко Н.Б. Методологічні аспекти обґрунтування ресурсів для створення резервів підвищення рівня економічної безпеки підприємств. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2016. №4 (78). С.185–191.
40. Погріщук Г.Б., Мацедонська Н.В. Управління фінансовою безпекою підприємства в сучасних умовах. Мукачівський державний університет. 2017. Випуск №12. С. 618–621.
41. Романенко В. Конкуренція і конкурентоспроможність. *Вісник НАН України*. 2012. №8. С. 14–17.
42. Рубанова М. В. Показники та критерії підвищення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства. *Праці Одеського Політехнічного Університету*. 2018. № 1(31). С. 221–224.
43. Система економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія: в 3 т. Т. 1 / О. М. Ляшенко та ін.; за заг. ред. Г. В. Козаченко. Луганськ: Елтон-2, 2010. 282 с.

44. Сосновська І.М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. №9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4303> (дата звернення: 17.01.2021).
45. Ткаченко А. М. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Venu/2012_1/21.pdf (дата звернення: 12.01.2021)
46. Ткаченко А.А. Проблема забезпечення економічної безпеки на підприємстві. *Моделювання та прогнозування економічних процесів: матеріали XII науково-практичної конференції (18 квітня 2018 року)*. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» , 2018. 60 с.
47. Трухан О.Л. Наукова інтерпретація функцій стратегічного управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2010. № 1. Т. 2. С. 29–35.
48. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / за ред. Т.Г. Васильціва. Львів, 2012. 386 с.
49. Франчук В.І. Особливості організації системи економічної безпеки вітчизняних акціонерних товариств в умовах трансформаційної економіки: монографія. Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 440 с.
50. Черевко О.В. Принципи управління фінансовою безпекою підприємства. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/op=1&z=33> (дата звернення: 15.01.2021).
51. Черниш О.В., Тарасенко І.О. Фінансова безпека підприємства в умовах кризового середовища. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2013. № 3. Т. 2. С. 117–119.
52. Шевченко І.В. Особливості формування економічної безпеки підприємства. *Наука молода*. 2012. №10. С. 18–23.

ДОДАТОК А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	48	14	0
первісна вартість	1001	130	130	0
накопичена амортизація	1002	82	116	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	15576	13779	0
первісна вартість	1011	21756	23497	0
знос	1012	6180	9718	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	318	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	15942	13793	0

II. Оборотні активи				
Запаси	1100	15055	11672	0
Виробничі запаси	1101	99	560	0
Незавершене виробництво	1102	14956	11112	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3721	6525	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	11604	7076	0
з бюджетом	1135	12	519	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1537	5042	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	17457	30521	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	17457	30521	0
Витрати майбутніх періодів	1170	305	483	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1182	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1183	0	0	0
резервах незароблених премій	1184	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	6047	6490	0
Усього за розділом II	1195	55738	68328	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	71680	82121	0

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	148	148	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	22	22	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8018	25149	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	8188	25319	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	3872	6282	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	3872	6282	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	8138	3833	0
за розрахунками з бюджетом	1620	4166	2492	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	3634	0	0
за одержаними авансами	1635	39599	38638	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	4083	5557	0
Усього за розділом III	1695	59620	50520	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	71680	82121	0

Керівник

**ЦИМБАЛ АНДРІЙ
ВАЛЕНТИНОВИЧ**

Головний бухгалтер

ПАРХОМЕНКО ІРИНА ЮРІЇВНА

01.01.2018

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2017 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	165423	120497
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(77324)	(49035)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	88099	71462
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1219	2128
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(65733)	(61027)
Витрати на збут	2150	(3148)	(2476)
Інші операційні витрати	2180	(1060)	(2213)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	19377	7874
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2096	1998
Інші доходи	2240	79	226
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(125)	(1352)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	21427	8746
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4236	1282
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	17191	7464
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	17191	7464

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	760	1255
Витрати на оплату праці	2505	95345	84285
Відрахування на соціальні заходи	2510	9035	12185
Амортизація	2515	3621	2757
Інші операційні витрати	2520	31323	48657
Разом	2550	140084	149139

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	1180	1180
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1180	1180
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	14568.64407	6325.42373
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	14568.64407	6325.42373
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник

**ЦИМБАЛ АНДРІЙ
ВАЛЕНТИНОВИЧ**

Головний бухгалтер

ПАРХОМЕНКО ІРИНА ЮРІЇВНА

01.01.2018

ДОДАТОК В

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим
методом) за 12 місяців 2017 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	188431	151308
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	189
Надходження від повернення авансів	3020	0	327
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	121	71
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	19928	11282
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(33773)	(36298)
Праці	3105	(80451)	(69345)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(9697)	(12185)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(48967)	(33387)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(4544)	(850)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(24424)	(15842)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(19999)	(7289)

Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(25991)	(1716)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	9601	10246
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	0	0
Надходження від отриманих: відсотків	3215	1975	1928
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(0)	(0)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	1975	1928
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	1488	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	0	0

Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	1488	0
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	13064	12174
Залишок коштів на початок року	3405	17457	4178
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	0	0
Залишок коштів на кінець року	3415	30521	17457

Керівник

**ЦИМБАЛ АНДРІЙ
ВАЛЕНТИНОВИЧ**

Головний бухгалтер

ПАРХОМЕНКО ІРИНА ЮРІЇВНА

01.01.2018

ДОДАТОК Г

**Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)
за 12 місяців 2017 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500	0	0	0	0
Коригування на: Амортизацію необоротних активів	3505	0	X	0	X
збільшення (зменшення) забезпечень	3510	0	0	0	0
Збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515	0	0	0	0
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520	0	0	0	0
Прибуток (збиток) від участі в капіталі	3521	0	0	0	0
Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання	3522	0	0	0	0
Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття	3523	0	0	0	0
Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій	3524	0	0	0	0
Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів	3526	0	0	0	0
Фінансові витрати	3540	X	0	X	0
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) запасів	3551	0	0	0	0

Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів	3552	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	3553	0	0	0	0
Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгованості	3554	0	0	0	0
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	3556	0	0	0	0
Зменшення (збільшення) інших оборотних активів	3557	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560	0	0	0	0
Грошові кошти від операційної діяльності	3570	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги	3561	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом	3562	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування	3563	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці	3564	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів	3566	0	0	0	0
Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань	3567	0	0	0	0
Сплачений податок на прибуток	3580	X	0	X	0
Сплачені відсотки	3585	X	0	X	0
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	0	0	0	0
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	X	0	X
необоротних активів	3205	0	X	0	X
Надходження від отриманих: відсотків	3215	0	X	0	X
дивідендів	3220	0	X	0	X

Надходження від деривативів	3225	0	X	0	X
Надходження від погашення позик	3230	0	X	0	X
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	X	0	X
Інші надходження	3250	0	X	0	X
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	X	0	X	(0)
необоротних активів	3260	X	0	X	0
Виплати за деривативами	3270	X	0	X	0
Витрачання на надання позик	3275	X	0	X	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	X	0	X	0
Інші платежі	3290	X	0	X	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	0	0	0	0
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	X	0	X
Отримання позик	3305	0	X	0	X
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	X	0	X
Інші надходження	3340	0	X	0	X
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	X	0	X	0
Погашення позик	3350	X	0	X	0
Сплату дивідендів	3355	X	0	X	0
Витрачання на сплату відсотків	3360	X	0	X	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	X	0	X	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	X	0	X	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	X	0	X	0
Інші платежі	3390	X	0	X	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	0	0	0

Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	0	0	0	0
Залишок коштів на початок року	3405	0	X	0	X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	0	0	0	0
Залишок коштів на кінець року	3415	0	0	0	0

Керівник

ЦИМБАЛ АНДРІЙ ВАЛЕНТИНОВИЧ

Головний бухгалтер

ПАРХОМЕНКО ІРИНА ЮРІЇВНА

01.01.2019

ДОДАТОК Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	14	345	0
первісна вартість	1001	130	901	0
накопичена амортизація	1002	116	556	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	13779	13310	0
первісна вартість	1011	23497	26853	0
знос	1012	9718	13543	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	4797	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	327	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	13793	18779	0

II. Оборотні активи				
Запаси	1100	11672	43570	0
Виробничі запаси	1101	560	239	0
Незавершене виробництво	1102	11112	43331	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6525	2748	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7076	7307	0
з бюджетом	1135	519	16	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5042	2518	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	30521	7378	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	30521	7378	0
Витрати майбутніх періодів	1170	483	633	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	649	7550	0
Усього за розділом II	1195	68328	71720	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	82121	90499	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	14 8	14 8	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	22	22	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	25149	25217	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	25319	25387	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	3522	0
Довгострокові забезпечення	1520	6282	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок	1534	0	0	0

звітнього періоду)				
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	6282	3522	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	3833	748	0
за розрахунками з бюджетом	1620	2492	2917	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	146	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	175	0
за одержаними авансами	1635	38638	36408	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	12954	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	5557	8388	0
Усього за розділом III	1695	50520	61590	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	82121	90499	0

Керівник

**ЦИМБАЛ АНДРІЙ
ВАЛЕНТИНОВИЧ**

Головний бухгалтер

ПАРХОМЕНКО ІРИНА ЮРІЇВНА

01.01.2019

ДОДАТОК Е

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2018 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	157757	165423
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(70285)	(77324)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	87472	88099
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	909	1219
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(76599)	(65733)
Витрати на збут	2150	(2953)	(3148)
Інші операційні витрати	2180	(4832)	(1060)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)

Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3997	19377
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1155	1096
Інші доходи	2240	186	79
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(210)	(125)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	5128	21427
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	999	4236
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4129	17191
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0

Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4129	17191
--	-------------	-------------	--------------

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1857	760
Витрати на оплату праці	2505	128153	95345
Відрахування на соціальні заходи	2510	11355	9035
Амортизація	2515	4265	3621
Інші операційні витрати	2520	41461	31323
Разом	2550	187091	140084

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	1180	1180
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1180	1180
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3499.15254	14568.64407
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	3499.15254	14568.64407
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник

**ЦИМБАЛ АНДРІЙ
ВАЛЕНТИНОВИЧ**

Головний бухгалтер

ПАРХОМЕНКО ІРИНА ЮРІЇВНА

01.01.2019